

ΠΙΝΟΗ ΑΚΤΙΣΤΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΜΑΝΤΖΑΡΙΔΗ

ΠΙΝΟΗ ΑΚΤΙΣΤΟΥ

ΙΕΡΑ ΜΕΓΙΣΤΗ ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ-ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

© ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΜΑΝΤΖΑΡΙΔΗΣ
& Ι. Μ. ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ
Α' ΕΚΔΟΣΗ 2020
ISBN: 978-618-5501-10-5

Εύρετήριο: Παναγιώτης Ν. Κυριαζής

Έκτύπωση: Γραφικές Τέχνες «Μέλισσα»
τηλ.: 23970 23313
e-mail: melissa@melissaprint.com

Ίερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου
630 86 Καρυές, Άγιον Όρος, τηλ.: 23778 88087
e-mail: pek@vatopedi.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	9
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	13
1) Ἀκαδημαϊκὴ καὶ ἐμπειρικὴ θεολογία	19
2) Ἡ συνάντηση τοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν Σαμαρείτιδα	43
3) Ἡ πρεσβεία τῆς Θεοτόκου	59
4) Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ	75
5) Οἱ ἀξίες τῆς κοινωνικῆς ζωῆς	91
6) Ἡ ἔννοια τῆς δικαιοσύνης κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ	119
7) Ἡ προσευχὴ κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ	139
8) Ἡ βίωση τῆς χρονικότητος κατὰ τὸν ἅγιο Σωφρόνιο	157
9) Ἡ κενοδοξία	173
10) Ἡ ὁμορφιὰ θὰ σώσει τὸν κόσμον	187
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	
ΕΝΝΟΙΩΝ, ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ	207

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ Θεὸς ποὺ θέλει «πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α΄ Τιμ. 2,4) καλεῖ ὅλους σὲ μία πνευματικὴ ἀναγέννηση, στὴν νέα ζωὴ, τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴ. Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ ἀναγεννηθοῦν πνευματικά, νὰ περπατήσουν «ἐν καινότητι ζωῆς» (Ρωμ. 6,4) γιὰ νὰ βροῦν τὴν ὀλοκλήρωσή τους ὡς πρόσωπα.

Ἡ πορεία τοῦ νέου ἐν Χριστῷ ἀνθρώπου εἶναι πορεία πρὸς τὸ Ἄκτιστο. Πῶς μπορεῖ ὅμως ὁ κτιστὸς ἄνθρωπος νὰ συντονιστεῖ μὲ τὸ Ἄκτιστο; Ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς ποὺ προσέλαβε στὴν ὑπόστασή Του τὴν κτιστὴ ἀνθρώπινη φύση ἐνώνοντάς την μὲ τὴν ἄκτιστη θεία φύση Του εἶναι ὁ μόνος ὁδηγὸς πρὸς τὸ Ἄκτιστο καὶ οὐσιαστικὰ ὁ μόνος παροχεὺς τῆς ἄκτιστης ζωῆς γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Ὁ τρόπος ζωῆς ποὺ μᾶς ἄφησε ὁ Χριστὸς μὲ τὸν ἐπὶ γῆς βίον Του, ἀλλὰ καὶ ἡ διδαχὴ Του, οἱ ἐντολές Του, ἀποτελοῦν τὸν ἀπλανῆ ὁδηγὸ γιὰ τὴν βίωση τοῦ Ἄκτιστου.

Τὸ Ἄκτιστο βιώνεται ἀπὸ τὸν πρᾶο καὶ ταπεινὸ τῆ καρδιά, ὅπως καὶ ὁ Χριστὸς εἶναι «πρᾶος καὶ ταπεινὸς τῆ καρδιά» (Ματθ. 11,29). Ἡ κυρία ὁδὸς εἶναι ἡ κάθοδος, δηλαδὴ νὰ κατεβάζει κάποιος συνέχεια τὸν ἑαυτό του, νὰ τὸν βάζει κάτω ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ του σὲ κάθε περίσταση. Μὲ τὴν κένωση τοῦ ἑαυτοῦ του, μὲ

τὴν ταπεινώση, θὰ συναντήσῃ ὁ πιστὸς τὸν Χριστό, θὰ βιώσῃ τὸ Ἄκτιστο.

Ὁ Χριστὸς ὅταν ἦλθε ἐπὶ τῆς γῆς, ἀνέτρεψε τὴν τάξη ἱεραρχίας ποὺ ἐπικρατοῦσε καὶ ἐπικρατεῖ στὸ κοινωνικὸ ἐπίπεδο. Δηλαδή ὁ ἀνώτερος ἱεραρχικὰ βρίσκεται στὴν κορυφὴ τῆς πυραμίδας καὶ ἀπὸ κάτω οἱ ὑφιστάμενοί του. Ἔτσι δομεῖται ἡ κοινωνία. Ὁ Χριστὸς ὅμως ἔβαλε τὸν ἑαυτό του στὴν κορυφὴ τῆς ἀνεστραμμένης πλέον τώρα πυραμίδας, ὥστε νὰ δέχεται τὸ βᾶρος ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ταπεινώνει τὸν ἑαυτό του, ποὺ πηγαίνει πρὸς τὰ κάτω ἐκεῖ θὰ συναντήσῃ καὶ τὸν πρᾶο καὶ ταπεινὸ Χριστό, δὲν θὰ τὸν συναντήσῃ στὰ ὑψηλά. Ἐκεῖ θὰ ἐνωθεῖ μὲ τὸν Χριστό καὶ θὰ ἀποκτήσῃ τὴν ταπεινώσή Του. Μέσα σὲ αὐτὴν τὴν προοπτικὴ ὁ Χριστὸς πρότεινε στοὺς μαθητές Του: «Ὁ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος» (Ματθ. 23,11). Καὶ ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος μᾶς συμβουλεύει καὶ μᾶς δίνει καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς καταβάσεώς μας «ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς» (Ἰακ. 4,10). Θὰ μᾶς ὑψώσει στὴν ἀληθινὴ ἐν Χριστῷ ἄκτιστη ζωή.

Οἱ ἄνθρωποι ποὺ βιώνουν τὴν θεία Χάρη πνέουν τὴν ἄκτιστη ζωὴ τοῦ Θεοῦ. «Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ» (Ἰωάν. 3,8). Πνέει κυρίως στοὺς Ἁγίους. Αὐτοὶ ἔχουν ἀποκτήσῃ μόνιμα τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἔχουν ἀφομοιώσει τὴν Χάρη Του. Ὑπάκουσαν καὶ ἔθεσαν ὡς σκοπὸ τῆς ζωῆς τους τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, «ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι» (Α΄ Πέτρ. 1,16). Μὲ ὅλη τὴν προαίρεση καὶ τὴν ἔφεση τῆς ψυχῆς τους, μὲ ὅλο τὸν πόθο καὶ τὴν δραστηριότητά τους στράφηκαν νὰ πραγματοποιή-

ήσουν αὐτὸν τὸν σκοπό. Ἔτσι καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἐδῶ τὴν ζωὴ ἀπόκτησαν τὶς ιδιότητες τοῦ Θεοῦ, ἔγιναν υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, θαυματουργήσαν, μετέδωσαν ἀπὸ τὴν Χάρη πού ἔλαβαν ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ στοὺς συνανθρώπους τους· τοὺς μετέδωσαν κάτι ἀπὸ τὴν πνοὴ τοῦ Ἄκτιστου πού βίωναν. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ὠφέλησαν ὅλη τὴν κτίση. Ἡ ἀγιότητα ἐνὸς ἀνθρώπου δὲν γίνεται αἰτία νὰ μεταμορφωθοῦν πρὸς τὸ καλύτερο καὶ τελειότερο μόνον ὅσοι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τὸν πλησιάζουν, ἀλλὰ γίνεται αἰτία μεταμορφώσεως καὶ αὐτῆς τῆς ἄλογης κτίσεως, δίνοντάς μας ἔτσι μία εἰκόνα τῆς ζωῆς τοῦ Παραδείσου. Αὐτὸ δὲν τὸ συναντοῦμε μόνον στοὺς βίους τῶν παλαιῶν Ἀγίων, ἀλλὰ τὸ παρατηρήσαμε καὶ ἐμεῖς προσωπικὰ σὶς σύγχρονες ἀγιασμένες μορφές τῆς Ἐκκλησίας, τὸν Ἅγιο Ἐφραίμ τὸν Κατουνακιώτη, τὸν Ἅγιο Σωφρόνιο, τὸν Ἅγιο Παΐσιο, τὸν Ἅγιο Πορφύριο τὸν Καυσοκαλυβίτη.

Τὸ Ἅγιον Ὅρος προβάλλει στὸν σύγχρονο ἄνθρωπο τὸ μήνυμα τοῦ ἀγιασμοῦ ὡς πνοὴ τοῦ Ἄκτιστου. Τὸ μήνυμα αὐτὸ δίνει νόημα καὶ περιεχόμενο στὴν ἀνθρώπινη ζωὴ. Μέσα στὴν ἀφθονία τῶν ψεύτικων ἀγαθῶν, πού προσφέρει ἡ ἐποχὴ μας στὸν ἄνθρωπο, λησμονεῖται τὸ «ὄντως ἀγαθό». Μέσα στὸ πλῆθος τῶν ἀπατηλῶν ἀληθειῶν παραμερίζεται ἡ πραγματικὴ ἀλήθεια. Μέσα στὴν πολυμορφία τῶν διαφημιζομένων στόχων πού προβάλλονται παραμερίζεται καὶ ἀποκρύπτεται ὁ κατεξοχὴν στόχος καὶ σκοπὸς τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ὁ σκοπὸς του αὐτός, τὸ «ἐν, οὐ ἔστι χρεία», εἶναι ὁ ἀγιασμός, ἡ ἔνωσή του μὲ τὸν ἄκτιστο Θεό.

Εὐχαριστοῦμε θερμὰ τὸν σεβαστὸ καὶ ἀγαπητὸ
 μας καθηγητὴ κ. Γεώργιο Μαντζαρίδη ποὺ μᾶς ἐμπι-
 στεύτηκε γιὰ ἄλλη μία φορὰ νὰ συμπεριλάβουμε στὶς
 ἐκδόσεις τῆς Μονῆς μας τὸ παρὸν βιβλίο μὲ τίτλο
 «Πνοή Ἀκτίστου». Σὲ ὅλα τὰ θέματα τοῦ βιβλίου ποὺ
 πραγματεύεται ὁ συγγραφέας διακρίνεται ὁ μεστὸς
 βιωματικὸς θεολογικὸς λόγος του, ποὺ λείπει πολὺ
 στὶς ἡμέρες μας. Τὰ κείμενα αὐτὰ εὐωδιάζουν ἀπὸ
 τὴν πνοή τοῦ Ἀκτίστου. Ὁ μακαριστὸς Γέροντάς μας
 Ἰωσήφ ἐκτιμοῦσε ιδιαίτερα τὸν κ. Μαντζαρίδη καὶ μᾶς
 εἶχε προτρέψει ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα κιόλας τῆς γνω-
 ριμίας μας, «νὰ τὸν προσέχετε καὶ νὰ τὸν ἀναπαύετε
 τὸν κ. Μαντζαρίδη. Θὰ ὠφελήσει πολὺ τὴν Ἐκκλησία
 καὶ τὴν συνοδία». Εὐχόμεθα τὸ βιβλίο αὐτὸ νὰ ἀποβεῖ
 ὠφέλιμο σὲ κάθε ἀναγνώστη καὶ νὰ δώσει ἔμπνευση
 ἄκτιστης ζωῆς.

Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς
 Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου